

[Andreas Hansen.]

hele taget følt sig hemmet af den nævnte lov, og der er vel næppe tvivl om, at kravet om godkendelse af lærere i de første år har virket som en hemsko, idet mindretallet har haft svært ved at finde lærere, hvis adfærd under besættelsen på den ene eller anden måde ikke udelukkede dem fra at opnå godkendelse. Efter gennemførelsen af den lille amnestilov er disse vanskeligheder sikkert lettet en hel del.“

At det tyske mindretal har følt sig generet af lovens kontrolbestemmelser og har opponeret imod disse, er vel ganske indlysende, men derfor er det ikke sikkert, at deres krav om ophævelse er berettigede, eller mener danske kredse for alvor, at uanset visse tyske læreres plettede fortid skal disse, grundet på lærermangel, ansættes i de tyske privatskoler, dersom mindretallet rejser krav derom? Også i de danske skoler er der lærermangel, og alligevel er der visse mindstekrav, der må opfyldes, før en lærer kan ansættes. I det hele taget fik man af den højtærede undervisningsministers fremsættelsestale det indtryk, at han i sin tid som medlem af mindretallet, der var imod lov nr. 412 af 1946, kun var imod denne som følge af lovens kontrolbestemmelser; jeg henviser her til ministerens udtalelse, refereret i fortrykket sp. 2408, linie 11—20, hvor ministeren siger:

„Som medlem i sin tid af den sønderjyske skolekommission sluttede jeg mig til det mindretal, der ønskede at fare med lempe, og fremsættelsen af det foreliggende lovforslag er således i naturlig overensstemmelse hermed; men uden den brede tilslutning til ønsket om en revision, som jeg har mødt fra sagkyndige kredse, ville jeg næppe være fremkommet med forslaget.“

Læser man i dag forhandlingerne i rigsdagstidende, årgang 1945—46, ser man, at det var langt større ting, man var uenig om; striden var lang og til tider meget bitter. Lovforslaget blev fremsat i dette høje ting den 25. marts 1946, men først den 11. juli samme år vedtoges det ved tredje behandling i det andet høje ting. Princippet i denne lange strid var ikke lidt mere eller mindre kontrol, nej, det, mindretallet ønskede, var at bevare de tysksprogede kommuneskoler i Nordslesvig. Stærke kræfter både indenfor og udenfor rigsdagen, var sat ind for at hindre lovens gennemførelse. Det er ikke min opgave at vække den bitre strid fra dengang til live igen, men at konstatere, at ved vedtagelsen af lov nr. 412 blev der skabt ro om de tyske skoleforhold i lands-

delen. At lov nr. 412 ikke har været så ringe endda, ser man deraf, at landsregeringen i Kiel ligefrem har plagieret den til bestemmelser for de dansksprogede privatskoler i Sydslesvig. Dersom det tyske mindretal i dag retter kritik imod loven, falder derfor kritikken tilbage på Kielregeringens regulativ af 7. marts 1950, i hvilket bestemmelserne for det danske skolearbejde i Sydslesvig findes, og som med undtagelse af tilsynet falder nøje sammen med den danske lov. At de danske kritikere fra 1946 endnu ikke har affundet sig med forholdene, fik det høje ting en smagsprøve på i fredags, men dette er vel ikke ensbetydende med, at man fra den side vil gå til et nyt generalangreb. Ingen ansvarlig dansk politiker tør vel i dag tage ansvaret for en tilbageføring af lovgivningen til skoleloven af 1920. Det er iøvrigt også betegnende, at den højtærede undervisningsminister, der i 1946 var imod gennemførelsen af lov nr. 412, nu ikke stiller forslag om dens ophævelse, men kun om nogle ændringer, der ikke røker ved princippet. Flertallet, som i 1946 gik ind for loven, har vel aldrig ment, at den skulle bestå uforandret i al evighed. Loven har nu virket i godt 5 år, og dersom der er detailspørgsmål, der trænger til en forandring, kan vi vel tale os tilrette i et udvalg.

De af den højtærede minister foreslåede ændringer og bemærkningerne til disse er, således som de er formuleret, meget uklare. Vi må for det første se på, om kontrollen med lærere og undervisningsmateriale allerede nu kan opheves, for det andet, om det er rimeligt at udskyde skolekommissionerne fra kontrollen og alene overføre den til skoledirektionerne. Lad mig her minde om, at ved den gamle lov var det således, at kontrollen over de tysksprogede kommuneskoler var henlagt til skoledirektionerne i Sønderjylland, men denne kontrol forhindrede jo ikke, at de tysksprogede kommuneskoler under den danske undervisningsministers kontrol var nazificerede, allerede da tyske tropper den 9. april besatte landet.

Dernæst kan jeg ikke forstå, af hvilken grund man i den nye § 5 påny skal fastslå det, som er princippet i § 3. I den foreslåede § 5 hedder det:

„Tysksprogede privatskoler oppebærer tilskud og har ret til statslån efter de i lov nr. 416 af 12. juli 1946 om friskoler m. v. fastsatte regler under forudsætning af, at de underkaster sig det i nærværende lovs § 3 omhandlede tilsyn og imødekommer de krav, der stilles fra tilsynets side.“ For mig er det en selvfølge, at private